

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Procházky a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Petra Polácha v právní věci žalobce: **CONCORDIA, s.r.o.**, se sídlem Brno, Záhumenice 498/32, právně zast. JUDr. Milanem Vašíčkem, advokátem se sídlem Brno, Lidická 57, proti žalovanému: **Česká obchodní inspekce – ústřední inspektorát**, se sídlem Praha 2, Štěpánská 15, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2012, č. j. ČOI 73883/12/O100/3000/12/Če/Št, sp. zn. ČOI 108055/11/3000,

t a k t o:

- I. Rozhodnutí České obchodní inspekce, ústředního inspektorátu, ze dne 1. 8. 2012, č. j. ČOI 73883/12/O100/3000/12/Če/Št, **se zrušuje** pro nezákonnost a věc **se vrací** žalovanému zpět k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v celkové výši 16 988 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Milana Vašíčka, advokáta se sídlem Brno, Lidická 57.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Žalobou doručenou Krajskému soudu v Brně dne 24. 9. 2012 se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2012, č. j. ČOI 73883/12/O100/3000/12/Če/Št, sp. zn. ČOI 108055/11/3000, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí inspektorátu Jihomoravského a Zlínského kraje České obchodní inspekce ze dne 17. 5. 2012, č. j. ČOI 60864/12/3000/R/N, sp. zn. 12/30/12 (dále jen „rozhodnutí inspektorátu“), a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Uvedeným rozhodnutím inspektorátu byla žalobci uložena pokuta ve výši 60 000 Kč za to, že

- 1) svým jednáním naplnil skutkovou podstatu správního deliktu podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění účinném v rozhodné době (dále jen „zákon na ochranu spotřebitele“), neboť porušil § 4 odst. 3 ve spojení s § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele tím, že dne 1. 9. 2011 po příjezdu do místa zesnulého V. M., bytem S. 575, M., nabízel spotřebiteli (pozůstalému) Ing. K. M., hrazenou službu (převoz zesnulého na pitvu do Ústavu soudního lékařství v Brně za cenu 3.990,- Kč, a pokud bude zesnulý pohřben u společnosti CONCORDIA za cenu 1.990,- Kč) a dále tím, že v objednávce č. 2113, kterou vyhotovil v provozovně na adrese Tovární ul. 27, Rajhrad dne 2. 9. 2011 tuto službu spotřebiteli opět nabízel jako položku „převoz na soudní“ v ceně 1.300,- Kč, přičemž spotřebitel převoz zesnulého na pitvu ze zákona nehradí,
- 2) dále svým jednáním naplnil skutkovou podstatu správního deliktu podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, neboť porušil § 4 odst. 3 v návaznosti na § 5a odst. 2 přílohy č. 2 písm. f) zákona o ochraně spotřebitele tím, že požadoval po spotřebiteli platbu (faktura č. 2110013 ze dne 12. 10. 2011 na částku 1.300,- Kč) za službu (použití a očista transportní rakve, včetně úkonů), kterou si spotřebitel neobjednal a použil tak agresivní obchodní praktiku.

Dne 17. 10. 2011 doručil Ing. K. M. (dále jen „spotřebitel“) České obchodní inspekci, inspektorátu Jihomoravskému a Zlínskému (dále jen „správní orgán I. stupně“) podnět, ve kterém si stěžoval na neoprávněný postup žalobce. Dne 1. 9. 2011 po smrti svého syna V. M. (dále jen „zemřelý“) si spotřebitel u žalobce telefonicky objednal převoz těla zemřelého na Ústav soudního lékařství v Brně, protože lékař nařídil provést pitvu, jak je uvedeno v Listu o prohlídce mrtvého, který je součástí spisu. Po příjezdu vozidla žalobce byla spotřebiteli předložena k podpisu Objednávka převozu zesnulého/ho ve všední den do zařízení pohřebního ústavu CONCORDIA, nebo do Ústavu soudního lékařství v Brně, kterou spotřebitel přiložil jako přílohu v doplnění svého podnětu správnímu orgánu I. stupně. V této objednávce byla stanovena cena převozu na 3.990,- Kč s možným poskytnutím slevy 2.000,- Kč v případě, jestliže se spotřebitel rozhodne sjednat pohřbení u žalobce.

Žalobce svým vozidlem tělo zemřelého převezl k výkonu zdravotní pitvy a následujícího dne se spotřebitel dostavil do provozovny žalobce v Rajhradu, Tovární ul. 27, kde provedl objednávku pohřbení, a to objednávkou č. 2113, ve které je uvedena služba „převoz na soudní“ za cenu 1.300,- Kč. Vzhledem k vysoké ceně pohřbení se spotřebitel rozhodl objednávku zrušit a zavázal se uhradit pouze poskytnuté služby. Následně od žalobce obdržel

fakturu-daňový doklad č. 2110013, ve kterém byla mj. uvedena položka 1.300,- Kč za očistu transp. rakve, vč. úkonů. Spotřebitel tuto položku neuhradil, jelikož má za to, že spadá do nákladů, které souvisí s převozem na pitvu a spotřebitel je tak nehradí, jelikož jsou hrazeny buď z veřejného zdravotního pojištění, nebo orgánem činným v trestním řízení.

Vzhledem ke spotřebitelskému podnětu provedl správní orgán I. stupně dne 6. 1. 2012 v provozovně žalobce v Rajhradu, Tovární ul. 27, za účasti zaměstnankyně žalobce A. K. kontrolu, jejímž předmětem bylo žalobcovo oprávnění k podnikání, seznámení spotřebitele s cenou a prošetření podnětu spotřebitele č. 108055. Pracovnice provozovny předložila ceník platný od 1. 1. 2012 s tím, že kontrolovaná osoba CONCORDIA, s.r.o. byla vyzvána k předložení ceníku, který byl platný v době objednávky tj. 1. 9. 2011 v termínu do 5 dnů od doručení oznámení o kontrole. Dále bylo zjištěno, že v objednávce č. 2113 žalobce nabízel za cenu 1.300,- Kč službu převoz na soudní lékařství i přesto, že věděla, že již byla nařízena soudní pitva. Zde jsou závěry kontrolního protokolu nepřesné, protože původně byla nařízena pitva zdravotní. Z hlediska spotřebitelského podnětu to však nemá podstatný význam. K podnětu spotřebitele A. K. uvedla, že v případě sepisování objednávky na převoz zemřelého si nebyla jistá, zda tento převoz nehradí objednatel a z toho důvodu zapsala částku 1.300,- Kč na objednávku. Dodatkem kontrolního protokolu z 9. 1. 2011 bylo jen změněno zákonné ustanovení, na základě kterého byla kontrolovaná osoba vyzvána k předložení ceníku platného v době objednávky.

Dne 9. 1. 2012 bylo kontrolované osobě oznámeno provedení kontroly a možnost podat námítky, které žalobce podal dne 17. 1. 2012 s tím, že namítal včasné a řádné neoznámení zahájení kontroly. Protokol navíc nebyl podepsán osobou oprávněnou v těchto věcech jednat. Dále uvedl, že spotřebitel sám žalobce kontaktoval s tím, že pracovník byl vybaven předtištěným formulářem, žalobci nebylo známo, že byla nařízena pitva a tato objednávka měla jen informativní charakter. Jednalo se tak o omyl v užití objednávky. Stejně tak uvedení položky v objednávce č. 2113 bylo zapříčiněno jen nejistotou pracovnice žalobce. Jakmile spotřebitel zrušil svou objednávku, zavázal se uhradit již poskytnuté služby a uvedené použití a očista transportní rakve nejsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění, měly by tudíž jít k tíži spotřebitele. Žalobce uvedl, že má za to, že se nedopustil porušení zákona o ochraně spotřebitele. Rozhodnutím ze dne 3. 2. 2012 č. j. ČOI/13804/12/3000 správní orgán I. stupně námítkám žalobce nevyhověl, neboť uvedl, že na základě speciálních zákonů má právo přizpůsobit si plnění povinnosti uvedené v § 12 odst. 2 písm. a) zákona o státní kontrole podmínkám kontroly. K podpisu protokolu uvedl, že pracovnice žalobce tento podepsala jako osoba přítomná při kontrole, nelze tak souhlasit s názorem, že neměla oprávnění protokol podepisovat. Správní orgán I. stupně se rovněž neztotožnil s názorem žalobce, že vystavená objednávka má jen informativní charakter. Uvedení položky v daném případě nekoresponduje s ceníkem ani s charakterem poskytnuté služby, bylo proto prokazatelně schopné ovlivnit rozhodnutí spotřebitele tak, že mohl učinit obchodní rozhodnutí, které by jinak neučinil. Správní orgán má dále za to, že účtované náklady jsou spojeny s převozem na pitvu a nelze je tak spotřebiteli účtovat.

Dne 6. 2. 2012 byl vyhotoven dodatek k výše uvedenému kontrolnímu protokolu, čímž byla rozšířena právní kvalifikace jednání žalobce o porušení § odst. 4 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele v návaznosti na ust. § 5a odst. 2, přílohy č. 2 písm. f) zákona o ochraně spotřebitele, neboť žalobce účtoval spotřebiteli službu (použití a očista transportní rakve),

kteřou si spotřebitel neobjednal. Žalobce proti dodatku podal dne 20. 2. 2012 námitky, které jsou však obsahově stejné, jako výše uvedené námitky a správní orgán I. stupně jim rozhodnutím č. j. ČOI/26130/12/3000 ze dne 24. 2. 2012 nevyhověl. Správní orgán si dále vyžádal vyjádření Ústavu soudního lékařství, který uvedl, že 2. 9. 2011 byla provedena soudní pitva nařizována Policií ČR s tím, že tělo převzali dne 1. 9. 2011 v 19,00 hod. od pohřební služby CONCORDIA.

S ohledem na zjištěný skutkový stav vydal dne 19. 3. 2012 správní orgán I. stupně příkaz č. j. ČOI 35476/12/3000/P/N na základě § 23 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele a podle § 150 odst. 1 a 2 správního řádu, jehož výrok odpovídá výroku výše uvedeného rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Žalobce dne 28. 3. 2012 podal odpor, ve kterém argumentoval stejným způsobem, jako v následném odvolání a žalobě.

Správní orgán I. stupně následně ještě požádal Ústav soudního lékařství o poskytnutí součinnosti s tím, že se zástupce přednosty ÚSL vyjádřil k problematice nařizování pitev a zároveň byla poskytnuta kopie Listu o prohlídce mrtvého.

Dne 17. 5. 2012 pak správní orgán I. stupně vydal výše uvedené rozhodnutí, kterým uložil žalobci pokutu 60.000,- Kč. Ve svém rozhodnutí vychází správní orgán z kontrolního protokolu a z předmětných objednávek. Žalobce s tímto rozhodnutím nesouhlasil a podal odvolání, které žalovaný dne 1. 8. 2012 svým rozhodnutím zamítl a potvrdil rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

II. Obsah žaloby

Žalobce se se závěrem žalovaného správního orgánu neztotožnil a v podané žalobě předložil několik argumentů. Ke skutkovým zjištěním žalobce namítá, že žalovaný chybně uvádí, že došlo k převozu na soudní pitvu. Další argumenty se pak vztahují k právním závěrům žalovaného. Žalobce zdůrazňuje skutečnost, že výzvu podle § 7 odst. 1 písm. d) zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pohřebnictví“), nepodal ani lékař, ani příslušník Policie ČR. K převozu žalobce vyjel na základě objednávky Ing. K. M. (dále jen „pozůstalý“) a tomu tedy náklady účtuje. Nesouhlasí se závěry žalovaného, že po pozůstalém nemohl žádat náhradu nákladů vynaložených na převoz zemřelého. Z ustanovení § 5 odst. 5 zákona o pohřebnictví dovozuje, že adresátem tohoto ustanovení je osoba, která sjednala pohřbení. Je podle žalobce nutné zohlednit skutečnost, že v okamžiku převozu ještě objednatel pohřbení není znám, přesto má žalobce nárok na okamžitou náhradu nákladů, od osoby, kterou může být objednatel převozu, nebo osoba od něj odlišná. Žalobce má za to, že vztah mezi objednatelem a pohřební službou je vztahem občanskoprávním, vycházející z autonomie vůle stran a přirovnává jej k taxislužbě z toho důvodu, že žalobce nepřijel na výzvu podle § 7 odst. 1 písm. d) zákona o pohřebnictví, ale na objednávku pozůstalého. Zároveň analogicky připodobňuje tuto situaci k poskytnutí zdravotní péče, kdy, pokud nemá zařízení uzavřenou smlouvu se zdravotní pojišťovnou, hradí ji pacient přímo a následně toto vyúčtuje své zdravotní pojišťovně. Žalobce se v této souvislosti vyjádřil k aplikaci rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 8. 2011, sp. zn. 51 Co 243/2011. Tvrdí, že případy jsou skutkově odlišné a žalovaný se nevypořádal s předloženou argumentací žalobce k tomuto rozsudku. Po přijetí zákona o zdravotních službách již je zákonem definována neodkladná péče, a to od 1. 4. 2012 v § 5 odst. 1 písm. a) zákona o zdravotních službách. Tato se vztahuje k zdravotnímu

stavu živých pacientů, tedy bezprostřední ochraně lidského života. Výklad před 1. 4. 2012 vyvolával spory, nicméně se mělo za to, že za nutnou a neodkladnou péči při úrazu, vzniku akutního onemocnění, akutním zhoršení zdravotního stavu a při neodkladném porodu, kde by odklad mohl vést k ohrožení života, nebo veřejného zdraví. Žalobce předložil vyjádření Ing. D. K., pracovníka Revírní bratrské pokladny, zdravotní pojišťovny, podle kterého se převoz nepovažuje za nutnou a neodkladnou péči a že je možné se dohodnout, že převoz zaplatí pozůstalí a následně jim je proplatí jejich pojišťovna.

Dále poukázal na nezdařilost právní úpravy, která nemůže jít k jeho tíži, jestliže mu náleží právo na svobodné podnikání podle čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Na rozdíl od zdravotnického zařízení neposkytuje zdravotní transport, ale převoz ostatků jako živnostenskou činnost, za kterou může požadovat úhradu. Podle něj je jediným logickým a přijatelným závěrem ten, že osobou povinnou k zaplacení nákladů je ten, kdo si službu objednal. Vedle samotné cesty vznikají náklady i provedením dalších úkonů: snesení zemřelého, je-li v budově, naložení, zajištění přepravní rakve a veškeré režijní náklady s výjezdem spojené. Nekalé obchodní praktiky ve smyslu § 5a odst. 2 přílohy č. 2 písm. f) se žalobce nedopustil, neboť převoz na pitvu pozůstalému nenabízel, toliko akceptoval jeho objednávku. Prvotní aktivitu tak vyvinul objednatel, kterému úhradu služeb účtuje.

III. Vyjádření žalovaného

Žalovaný v písemném vyjádření uvedl, že napadené rozhodnutí je řádně a přezkoumatelně odůvodněno a na argumentaci v něm uvedenou v plném rozsahu odkázal. Nesouhlasí s tvrzením žalobce, že vychází z toho, že byla nařízena pitva soudní. Správní orgán prvního stupně hned v prvním bodě výroku uvedl, že byla nejprve nařízená zdravotní pitva a až následně soudní. Žalovaný souhlasí s tím, že přivolání žalobce na místo nebylo výzvou podle § 7 odst. 1 písm. d) zákona o pohřebnictví, ale tato okolnost podle něj nemá význam pro posouzení správního deliktu, jelikož významné je to, že žalobce měl podle objednávek (objednávka převozu zemřelého ve všední den a objednávka č. 2113 ze dne 2. 9. 2011) nabízet převoz.

Žalovaný nesouhlasí s tvrzením žalobce, že, pokud k převozu vyjel na základě objednávky pozůstalého, tomu tedy náklady účtuje. Sjednatel pohřbení podle § 5 odst. 5 zákona o pohřebnictví náklady na převoz nehradí. K argumentaci žalobce, že v okamžiku převozu ještě objednatel pohřbení není znám, přesto má žalobce nárok na okamžitou náhradu nákladů, upozornil, že jelikož objednatel pohřbení náklady na převoz nehradí, nevzniká ani potřeba jeho identifikace. Zároveň polemizuje s tvrzením, že daný vztah vychází z autonomie vůle daných subjektů, protože autonomie vůle pozůstalých je omezena právě nařízením pitvy, což se děje nezávisle na vůli pozůstalých. Žalobce si sám předmět podnikání vybral, a proto se musí řídit právní úpravou, která se na něj vztahuje.

Žalovaný také oproti žalobci považuje uvedený rozsudek Krajského soudu v Ostravě za použitelný i v tomto případě, protože se jedná o skutkově obdobné věci. K definici neodkladné péče, jak je upravena v § 5 odst. 1 písm. a) zákona o zdravotních službách, žalovaný uvedl, že rozhodoval podle právního stavu, jaký tady byl v době spáchání správního deliktu. I za současné úpravy má za to, že jejím cílem není, aby náklady na převoz hradil spotřebitel. Závěr soudu, že převoz na pitvu a případně zpět má povahu nutné a neodkladné péče je jediný logický a rozumný. Žalovaný nepovažuje předmětnou úpravu za nejasnou,

neboť podle jeho názoru jednoznačně vyjímá spotřebitele z povinnosti platit náklady za převoz na pitvu. Zároveň má za to, že pojem převoz na pitvu zahrnuje i náklady s tím spojené, jako např. snesení těla.

K tvrzení žalobce o možnosti nárokovat zaplacené náklady převozu až zpětně po zdravotní pojišťovně žalovaný uvedl, že zákon nestanoví žádný podklad, na základě kterého by pozůstalí mohli požadovat náhradu po zdravotní pojišťovně zemřelého, naopak pohřební služba je jediná, kdo tuto úhradu může požadovat. K vyjádření zástupce Revírní bratrské pokladny, zdravotní pojišťovny pro žalobce, uvedl, že není na této zdravotní pojišťovně vykládat právní předpisy pro účely správního řízení vedeného Českou obchodní inspekcí. Žalovanému rovněž není zřejmé, proč by pozůstalým měla náklady převozu zemřelého hradit jejich pojišťovna, neboť náklady převozu hradí pojišťovna zemřelého.

Na tvrzení, že se nekalé obchodní praktiky ve smyslu § 5a odst. 2 a přílohy č. 2 písm. f) žalobce nedopustil, neboť převoz na pitvu pozůstalému nenabízel, toliko akceptoval jeho objednávku, žalovaný uvedl, že nekalá obchodní praktika podle § 5a odst. 2 a přílohy č. 2 písm. f) zákona o ochraně spotřebitele zahrnuje toliko jednání, kterým účtoval služby, které pozůstalý neobjednal (použití a očista transportní rakve, včetně úkonů). Ono v rozhodnutí orgánu I. stupně řádně uvedené porušení generální klauzule podle § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele pak není jen samotné nabízení zdravotní pojišťovnou hrazeného produktu, ale i prezentace takového produktu, jako hrazeného spotřebitelem. Jednání žalobce bylo v rozporu s požadavkem odborné péče a bylo způsobilé podstatně ovlivnit jednání spotřebitele, tak, že mohl učinit obchodní rozhodnutí, které by jinak neučinil. S ohledem na výše uvedené tak žalovaný navrhl žalobu zamítnout.

IV. Replika žalobce

V replice ze dne 4. 2. 2013 se žalobce v plném rozsahu odvolal na obsah žaloby. Nadále trvá na tom, že tento případ a výše uvedený případ řešený Krajským soudem v Ostravě jsou odlišné. Strany se shodly, že nedošlo k výzvě ve smyslu § 7 odst. 1 písm. d) zákona o pohřebnictví, nicméně žalovaný uvádí, že převoz se uskutečnil na základě výzvy lékaře ve smyslu vyhlášky č. 19/1988 Sb. Tímto si tedy žalovaný protirečí a rozhodnutí je z tohoto důvodu nepřezkoumatelné. Žalobce rozhodně není dalším subjektem poskytujícím hrazenou péči, ale podnikatelem a cituje ze stránek Všeobecné zdravotní pojišťovny, kde se k pojmu nutná a neodkladná péče uvádí, že je to taková péče, jejíž odklad by mohl vést k ohrožení života nebo k závažnému zhoršení zdravotního stavu. Z náhrady hrazené z veřejného zdravotního pojištění nelze pokrýt celé náklady na převoz a po žalobci nelze žádat, aby je nesl on jako podnikatelský subjekt. Otázku úhrady nákladů na převoz zemřelých na pitvu řeší již dlouhodobě, což dokládá odpověď Ministerstva zdravotnictví ze dne 10. 7. 2007, ze které žalobce dovozuje, že rovněž Ministerstvo zdravotnictví považuje současnou úpravu za nedostatečnou. V daném případě jde o otázku správního trestání, kdy musí žalovaný postavit na jisto, že byl spáchán správní delikt, že žalobce jednal protiprávně, a že toto jednání naplňuje skutkovou podstatu daného správního deliktu.

V. Vyjádření žalovaného k replice žalobce

V písemném vyjádření žalovaný uvedl, že žalobce uplatňuje strategii účelového uvádění nepravd a mystifikací. Považuje za nesmyslné tvrzení žalobce, že se shodli na tom, že byla

nejprve nařízena zdravotní pitva a až následně pitva soudní. Žalobcem tvrzené rozhodnutí není jeho rozhodnutím s tím, že se jedná pouze o rozhodnutí o námitkách proti kontrolnímu protokolu ze dne 3. 2. 2012 č. j. 108055/30/11, kde správní orgán konstatoval obsah spotřebitelského podnětu. Odmítá tak, že by měl svá tvrzení, jak uvádí žalobce.

Tvrzení žalobce, že si žalovaný protirečí, neboť nepovažuje přivolání provozovatele pohřební služby pozůstalým za výzvu podle § 7 odst. 1 písm. d) zákona o pohřebnictví a přesto tvrdí, že se převoz uskutečnil na základě výzvy lékaře ve smyslu § 5 odst. 1 vyhlášky č. 19/1988 Sb., je podle žalovaného rovněž nepravdivé. Podle uvedeného ustanovení vyhlášky č. 19/1988 jestliže lékař nařídí pitvu, zabezpečí přepravu těla mrtvého do zdravotnického zařízení. A k tomu došlo i v tomto případě. Výzva podle zákona o pohřebnictví nijak bezprostředně nesouvisí se zabezpečením přepravy mrtvého na pitvu. Žalovaný je přesvědčen, že se ust. § 7 odst. 1 písm. d) vztahuje na jiné případy, než když je nařízena pitva. Je to pouze provozovatel pohřební služby, kdo je oprávněn tuto úhradu na pojišťovně požadovat, neboť zde není jakákoliv zákonná opora pro to, aby mohl náklady na převoz zemřelého na pitvu vyúčtovat pojišťovně pozůstalý. Bylo by absurdní a smysl právní úpravy popírající, kdyby úkon hrazený z veřejného zdravotního pojištění musel hradit pozůstalý, který po zdravotní pojišťovně zemřelého nic požadovat nemůže.

VI. Jednání před soudem

V rámci jednání před soudem setrvali účastníci řízení na svých dosavadních stanoviscích. Provádění dokazování účastníci nenavrhovali.

VII. Posouzení věci krajským soudem

Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdější předpisů – dále jen „s.ř.s.“), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Pro posouzení dané věci je rozhodující, zda došlo k nabízení, resp. prezentaci převozu těla zemřelého na zdravotní pitvu jako služby, kterou měl hradit objednatel a jestli toto jednání naplňuje skutkovou podstatu generální klauzule uvedení v § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele. Dále je nutné posoudit, zda účtování služeb, které si objednatel výslovně neobjednal (příprava a čištění transportní rakve, včetně úkonů), je agresivní obchodní praktikou podle § 5a odst. 2 a přílohy č. 2 písm. f) zákona o ochraně spotřebitele, nebo se naopak jedná o řádné účtování nákladů, které vyplývají ze služby, kterou si objednatel řádně objednal, a které nejsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění.

Žalobce namítá, že v tomto případě nedošlo k výzvě podle § 7 odst. 1 písm. d) zákona o pohřebnictví. Soud k tomuto uvádí, že skutečnost, že pohřební službu přivolal objednatel (pozůstalý), neznamená, že by byl povinen platit převoz na pitvu. Výzvu podle § 7 odst. 1 písm. d) může učinit pouze lékař nebo příslušník PČR, ale zákon hovoří pouze o povinnosti převzetí lidských pozůstatků. Skutečnost, že na místo úmrtí pohřební služba přijela dobrovolně, přestože to nebylo na výzvu lékaře nebo policisty ještě neznamená, že by převoz na pitvu nebyl přímo hrazen zdravotní pojišťovnou, resp. to nelze dovodit ze žádného zákonného ustanovení.

Ust. § 5 odst. 5 zákona o pohřebnictví jednoznačně vyjímá platbu za náklady převozu na pitvu z nákladů, které hradí ten, kdo sjednal pohřbení: Ze spisu je zřejmé, že spotřebitel pohřbení u žalobce sjednal. Otázka, kdo by měl hradit převoz na pitvu, není předmětem tohoto řízení. Jestliže žalobce trvá na tom, že v takovém případě je to objednatel dané služby, je nutné zopakovat, že takový závěr nemá oporu v zákoně a výslovné vynětí sjednatele pohřbu z úhrady převozu na pitvu, nelze překlenout ani výkladem.

Soud dále uvádí, že v případě převozu ostatků zemřelého na zdravotní pitvu zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění ve znění platném pro danou věc (dále jen „zákon o veřejném zdravotním pojištění“) v § 39 stanovil, že *„hrazenou službou je i prohlídka zemřelého pojištěnce, pitva, přeprava k pitvě a přeprava z pitvy do místa, kde k úmrtí došlo, popřípadě do místa pohřbu, je-li toto místo stejně vzdálené nebo bližší než místo, kde osoba zemřela. Hrazená péče nezahrnuje pitvu prováděnou podle zvláštního předpisu a dopravu k ní a od ní a soudní pitva a přeprava k takovýmto pitvám a z nich.“* V tomto případě byla v rozhodné době navržena lékařem, který provedl prohlídku mrtvého, nejdříve zdravotní pitva (jak zcela jednoznačně potvrzuje List o prohlídce mrtvého z 1. 9. 2011 a Opatření Policie České republiky, krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje ze dne 5. 9. 2011, č. j. KRPB-23179-20/TČ-2011-060371, kterým byla nařízena prohlídka a soudní pitva zemřelého).

Z účelu nařízení pitvy (tedy v případě pitev povinných, jak je stanoví zákon o zdravotních službách, resp. trestní řád) vyplývá, že toto nařízení je projevem veřejného zájmu státu na zjištění příčiny úmrtí, resp. zjištění skutečností vedoucích k odhalení a potrestání pachatele. Z toho důvodu objednatel pohřebních služeb (sjednatel pohřbení) nehradí převoz na pitvu a zpět, stejně tak nehradí ani pitvu samotnou – viz ust. § 5 odst. 5 zákona o pohřebnictví. Ze smyslu předmětné právní úpravy tak lze dovodit, že právě z důvodu ingerence státu je tento úkon hrazen z veřejného zdravotního pojištění a v případě pitvy soudní orgánem činným v trestním řízení a nikoli sjednatelem pohřbení.

Jako obiter dictum soud doplňuje, že použití aktuálně účinného legálního výkladu pojmu neodkladná péče v § 5 odst. 1 písm. a) zákona o zdravotních službách, resp. výkladu, který byl podle žalobce převažující dříve, kdy se rovněž mělo za to, že se tento pojem vztahuje k živým pacientům, vede k závěru, že náklady na převoz na pitvu by zdravotní pojišťovna pohřební službě neuhradila. Podle § 39 zákona o zdravotním pojištění přitom převoz na pitvu spadá do hrazené péče. Došlo by tak k porušení práva žalobce na podnikání podle čl. 26 odst. 1, jelikož by náklady na převoz, včetně přiměřeného zisku, neměl uhrazené ani od zdravotní pojišťovny ani od pozůstalého. S ohledem na to je nutné ústavně konformním způsobem vyložit § 17 odst. 1 písm. a) zákona o veřejném zdravotním pojištění tak, že za neodkladnou péči je třeba považovat i převoz ostatků na pitvu (zdravotní) a v takovém případě není potřeba smlouvy mezi zdravotní pojišťovnou zemřelého a poskytovatelem pohřebních služeb. Přesně tak tento pojem vyložil ve výše uvedeném rozhodnutí Krajský soud v Ostravě za úpravy, kdy nebyla neodkladná péče výslovně zákonem (tedy zákonem o zdravotních službách) definována. Tělo zemřelého je nutné k provedení pitvy (nebo aspoň k dopravení do zařízení, kde se pitva bude provádět) převést bez zbytečného odkladu, jinak by mohlo dojít např. ke znehodnocení stop a tedy zmaření jejího účelu.

Jestliže žalobce namítal, že v době převozu neví, na kom následné náklady uplatňovat, jelikož sjednatel pohřbení není znám, má soud za to, že zákon o pohřebnictví v § 5 odst. 5 ve spojení s § 39 zákona o veřejném zdravotním pojištění dává možnost požadovat náhradu za převoz na pitvu od zdravotní pojišťovny zemřelého, nelze tedy říct, že by žalobce nevěděl po kom náklady vymáhat, či by je dokonce musel nést sám.

Žalobce dále namítal, že jeho vztah k objednateli je ryze občanskoprávní. K tomu soud uvádí, že mezi žalobcem a spotřebitelem (objednatelem služeb žalobce) se nepochybně jedná o vztah občanskoprávní, nicméně jak uvádí žalovaný, jedná se o zvláštní oblast podnikání, kde se ve velké míře uplatní předpisy veřejnoprávní (zákon o pohřebnictví, zákon o veřejném zdravotním pojištění). Vzájemný občanskoprávní vztah je jimi korigován. Z důvodu, že nařízení pitev (těch povinných) je ze zákona prováděno ve veřejném zájmu, je vyňata povinnost platit za převoz zemřelého na pitvu. Autonomie vůle objednatele je totiž nařízením pitvy omezena a ten by tak platil za službu, kterou s ohledem na zákonnou úpravu navrhl lékař. Náklady převozu těla zemřelého na pitvu nikdy nehradí objednatel pohřbu. Zákonná úprava v tomto hovoří jasně a náklady jsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění, resp. orgány činnými v trestním řízení v případě pitvy soudní. V tomto lze bezpochyby přisvědčit právnímu názoru žalovaného.

Z Listu o prohlídce mrtvého (ze kterého vyplývá, že lékař pitvu navrhl) a zejména z kontrolního protokolu a kopií objednávek (objednávka „převozu zemřelého ve všední den“ a objednávka č. 2113 ze dne 2. 9. 2011) má soud za dostatečně prokázané, že žalobce nabízel spotřebiteli hrazenou službu, kterou není povinen hradit. Soud zároveň souhlasí se závěrem žalovaného, že tímto jednáním žalobce naplnil skutkovou podstatu generální klauzule podle § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele. Žalobce je dlouhodobý podnikatel v oboru pohřebnictví a předložení objednávky na placený převoz ostatků je v rozporu s požadavky odborné péče, protože by měl být dostatečně seznámen s příslušnými právními předpisy a vědět, že sjednatel pohřbení převoz těla na pitvu nehradí. Žalobce však tuto službu jako placenou po telefonickém kontaktování spotřebitelem předložením objednávky prezentoval dne 1. 9. 2011 a rovněž následujícího dne v objednávce č. 2113 ze dne 2. 9. 2011 tuto službu označenou jako „převoz na soudní“ (za jinou cenu) nabízel. Prvé objednávky navíc použil jako nástroj, který měl díky slevě nalákat spotřebitele k objednání celého pohřbení. Jednání žalobce tudíž bylo způsobilé podstatně ovlivnit rozhodování spotřebitele tak, že mohl učinit rozhodnutí, které by jinak neučinil, jestliže by věděl, že převoz na pitvu nehradí. To, že následně spotřebitel svou objednávku zrušil, nemá význam pro posouzení odpovědnosti žalobce. Žalobce naplnil skutkovou podstatu správního deliktu podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele a v této části je rozhodnutí žalovaného v souladu se zákonem.

Jako obiter dictum je možno ještě uvést, že, pokud chtěl žalobce těmito objednávkami uhradit náklady, které mu vznikají v souvislosti s převozem těla zemřelého, nic mu nebránilo nazvat tuto objednávku nikoli objednávkou na převoz, ale objednávkou služeb s převozem souvisejících.

Následně se soud zabýval naplněním skutkové podstaty správního deliktu podle § 5a odst. 2 a přílohy č. 2 písm. f) zákona o ochraně spotřebitele, pro jehož posouzení je podstatný výklad pojmu převoz na pitvu v § 5 odst. 5 zákona o pohřebnictví. Soud připouští, že uvedená úprava je nezdařilá. Je otázkou zda pojem převoz na pitvu zahrnuje i úkony s tím související.

Zdravotní pojišťovny uhrazují jen samotný převoz ostatků, přitom i z vyjádření žalovaného je zřejmé, že existují také názory, podle kterých převoz ostatků na pitvu zahrnuje rovněž úkony s tím spojené. Zde je opět nutné vzít v potaz účel nařízení pitvy (viz výše). V této souvislosti soud uvádí, že žalobcem zmiňované náklady (např. snesení, příprava transportní rakve apod.) by pozůstalí nesli i tehdy, kdyby pitva nebyla nařízena (nedošlo by k ingerenci veřejného zájmu), a kdyby si pouze objednali pohřební službu k převzetí ostatků. Proto má soud za to, že není důvod hradit tyto náklady ze zdravotního pojištění. Ostatně zdejší soud v rozsudku ze dne 25. 2. 2014 č. j. 30 A 21/2012 - 70 již uvedl, že pohřební službě vznikají další náklady, které nejsou hrazeny ze všeobecného zdravotního pojištění, a pokud zde není jiný subjekt, který by byl povinen hradit související náklady, z § 5 odst. 5 téhož zákona vyplývá, že osoba sjednatele pohřbení hradí všechny náklady právě s výjimkou převozu na pitvu.

Ze spisu je zřejmé, že převoz na pitvu objednal spotřebitel a zároveň si u této společnosti sjednal pohřbení. Žalobce se nedopustil agresivní obchodní praktiky podle § 5a odst. 2 a přílohy č. 2 písm. f) zákona o ochraně spotřebitele, protože neúčtoval službu, kterou si spotřebitel neobjednal, ale pouze dílčí úkony služby, kterou si spotřebitel objednal (doprava na pitvu), a která je hrazena zdravotní pojišťovnou, s výjimkou těchto dílčích úkonů (použití a očista transportní rakve, včetně úkonů).

VIII. Shrnutí a závěr

Žalovaný ani správní orgán I. stupně nepochybili, když rozhodli, že se žalobce dopustil správního deliktu podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, neboť prokázali, že se dopustil nekalé obchodní praktiky podle generální klauzule uvedené v § 4 odst. 1 téhož zákona. Soud přisvědčil jejich právnímu názoru, že úhradu nákladů převozu zemřelého na pitvu spotřebitel nehradí.

Žalovaný a správní orgán I. stupně však pochybili, když dospěli k závěru, že se žalobce dopustil agresivní obchodní praktiky podle § 5a odst. 2 a přílohy č. 2 písm. f) zákona o ochraně spotřebitele a naplnili tak skutkovou podstatu správního deliktu podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, neboť nevzali v potaz, že žalobci vznikají i další náklady, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, a které vyplývají ze služby, jež si pozůstalý objednal.

S ohledem na shora uvedené soud podle § 78 odst. 1 s.ř.s. napadené rozhodnutí pro nezákonnost zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s.ř.s.). V dalším řízení je žalovaný v souladu s ust. § 78 odst. 5 s.ř.s. vázán právním názorem vysloveným ve zrušujícím rozsudku.

IX. Náklady řízení

Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Jelikož měl žalobce ve věci plný úspěch, rozhodl soud o povinnosti žalovaného nahradit mu náklady řízení.

Žalobce žádal náhradu nákladů tak, jak vyplývají ze spisu s tím, že nepožadoval náhradu hotových výdajů. Ze spisu vyplývá jednak náklad za zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a tyto úkony právní služby: příprava a převzetí zastoupení (§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu) a sepis žaloby (§ 11 odst. 1 písm. d) citované vyhlášky) po 2 100 Kč dle § 9 odst. 3 písm. f) citované vyhlášky ve znění účinném do 31. 12. 2012, sepis repliky k vyjádření žalovaného ze dne 4. 2. 2013 (§ 11 odst. 1 písm. d) citované vyhlášky) po 3 100 Kč dle § 9 odst. 4 písm. d) citované vyhlášky ve znění účinném do 7. 5. 2013 a dále zastoupení při soudním jednání dne 11. 8. 2014 (§ 11 odst. 1 písm. g) citované vyhlášky) po 3 100 Kč dle § 9 odst. 4 písm. d) citované vyhlášky ve znění pozdějších předpisů. Za úkony právní služby to je celkem 10 400 Kč za náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky pak 4 x 300 Kč, t. j. 1 200 Kč, což je nutné dále zvýšit o 20 % (do 31. 12. 2012), resp. 21 % DPH, neboť zástupce žalobce prokázal, že je plátcem daně z přidané hodnoty. Celkem se tak na náhradě nákladů řízení jedná o částku 16 988 Kč.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 11. 8. 2014

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu